

UCHWAŁA NR XX/164/17
RADY POWIATU W BIELSKU PODLASKIM

z dnia 14 lutego 2017 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Bielskim w latach 2017 – 2021.

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814 z późn. zm.), oraz art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046) uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się „Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Bielskim w latach 2017 – 2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2017 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam Miron Łęczycki

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE BIELSKIM
W LATACH 2017 – 2021**

Bielsk Podlaski, styczeń 2017 r.

Spis treści

1. Wstęp.	str. 3
2. Diagnoza sytuacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w powiecie bielskim	str. 4
2.1. Niepełnosprawność w powiecie bielskim	str. 4
2.2. Rehabilitacja zawodowa – sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy	str. 7
2.3. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych	str. 10
3. Cele operacyjne programu	str. 12
3.1. Cel operacyjny I	str. 13
Tworzenie warunków do zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych	str. 13
3.2. Cel operacyjny II	str. 14
Tworzenie warunków do rozwijania umiejętności społecznych i poprawy sprawności psychofizycznej osób niepełnosprawnych oraz poprawy dostępu i korzystania z obiektów i dóbr publicznych	str. 14
3.3. Cel operacyjny III	str. 15
Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji	str. 15
3.4. Cel operacyjny IV	str. 17
Tworzenie możliwości do aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym	str. 17
3.5. Cel operacyjny V	str. 18
Współpraca samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych...	str. 18
4. Uwarunkowania i terminy realizacji celów operacyjnych oraz źródła ich finansowania	str. 19
5. Podsumowanie i monitoring programu	str. 20

1. WSTĘP

Powiat Bielski realizując obowiązek wynikający z art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.) opracował „Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 – 2021”

Polityka Polski i państw członkowskich Unii Europejskiej wobec osób niepełnosprawnych zmierza do poszanowania odmienności i usunięcia barier stojących na drodze do realizacji pełnego uczestnictwa we wszystkich aspektach życia społecznego. Realizacja tej polityki spoczywa nie tylko na organach państwa, ale także na lokalnych samorządach.

Niniejszy Program jest kontynuacją zamierzeń i działań jakie zostały wytyczone w trzech poprzednich programach tj. na lata 2003 – 2006, 2007 – 2011 i 2012 – 2016, oraz został poszerzony o cele i założenia, które zebrano od samorządów, placówek i ośrodków pomocy społecznej, instytucji, stowarzyszeń i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu bielskiego oraz uwzględniają doświadczenia z współpracy z niepełnosprawnymi mieszkańcami powiatu i zgłaszanymi przez nich potrzebami w zakresie poprawy życia codziennego.

Celem Programu jest zminimalizowanie skutków niepełnosprawności i aktywizacja niepełnosprawnych mieszkańców powiatu bielskiego oraz tworzenie im warunków do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

W związku z tym przy opracowywaniu Programu przyjęto następujące założenia:

- stworzenie możliwości w jak największym stopniu rehabilitacji zawodowej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych,
- wykorzystanie szeroko rozumianego lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych,
- skoordynowanie działań samorządów i organizacji pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych,
- doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.

Podejmowane działania zawarte w Programie mają zmierzać do tego, aby osoby niepełnosprawne czuły się pełnoprawnymi mieszkańcami naszego powiatu.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych będą skuteczne, jeżeli nie będą dotyczyły jedynie obszaru pomocy społecznej, lecz będą miały swoje odzwierciedlenie w innych zadaniach realizowanych przez samorządy, instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu bielskiego.

W związku z powyższym przewiduje się, iż partnerami samorządu powiatowego realizującymi niniejszy program będą:

- samorządy miejskie i gminne z terenu powiatu bielskiego,
- stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bielskiego,
- pracodawcy, instytucje i placówki zdrowia z terenu powiatu bielskiego,
- szkoły i przedszkola z terenu powiatu bielskiego,
- mieszkańcy powiatu bielskiego.

2. DIAGNOZA SYTUACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BIELSKIM.

2.1 Niepełnosprawność w powiecie bielskim.

Zgodnie z danymi dotyczącymi osób niepełnosprawnych pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, przeprowadzonego w 2011 roku, liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła szacunkowo 12,2% ludności.

Według Banku Danych Lokalnych Urzędu Statystycznego w Białymstoku na dzień 31.12.2014 r. powiat bielski zamieszkiwało ogółem 57.144 osoby, zaś na dzień 31.12.2015 r. - 56.562 osoby w tym 28.004 mężczyzn i 28.558 kobiet.

Przyjmując procentowy wskaźnik niepełnosprawności i osób niepełnosprawnych z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku w stosunku do ogólnej ludności powiatu bielskiego w wyżej wymienionych latach, na dzień 31.12.2014 roku, powiat bielski szacunkowo zamieszkiwało 6.971 osób niepełnosprawnych, zaś na dzień 31.12.2015 roku – 6.900 osób niepełnosprawnych.

W związku z wymienionymi powyżej ustaleniami, problem zjawiska niepełnosprawności wśród mieszkańców powiatu bielskiego wymieniony w tym Programie określono na podstawie danych będących w ewidencji jednostek organizacyjnych powiatu, tj. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), Powiatowego Zespołu Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (PZON) i Powiatowego Urzędu Pracy (PUP). Posiadane dane pozwalają wyłącznie na szacunkowe określenie zjawiska niepełnosprawności istniejącego w powiecie bielskim.

Dane statystyczne Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Podlaskim, dotyczące liczby osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności w latach 2012 – 2015 ogółem oraz wg płci w powiecie bielskim ilustruje tabela nr 1, zaś w podziale na gminy wg stopnia niepełnosprawności, wieku i wykształcenia ilustrują tabele od nr 2, nr 3 i nr 4.

Tabela nr 1: Osoby niepełnosprawne w powiecie bielskim wg płci i stopnia niepełnosprawności:

Stan na 31.XII.	2012r	2013r	2014r	2015r
Ogółem liczba osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności	1.136	1.012	957	1.104
w tym:				
- kobiety	608	507	515	555
- mężczyźni	528	505	442	549
Znaczny	478	340	288	351
Umiarkowany	474	455	458	526
Lekki	184	217	211	227
do 16 roku życia	120	122	115	100

Tabela nr 2: Osoby niepełnosprawne w podziale na gminy wg stopnia niepełnosprawności:

Gmina	2012 rok			2013 rok			2014 rok			2015 rok		
	znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	lekki
miej. Bielsk Podl.	176	287	126	164	294	144	160	288	144	175	353	155
wiej. Bielsk Podl.	89	52	21	56	45	26	44	37	21	45	59	25
Boćki	47	23	15	29	27	10	11	25	11	27	18	6
miej. Brańsk	21	16	5	18	25	5	7	31	7	28	17	10
wiej. Brańsk	28	10	3	24	13	8	21	16	10	27	15	10
Orla	40	36	7	20	25	7	24	29	4	21	29	5
Rudka	21	20	4	8	8	4	7	11	6	9	12	7
Wyszki	61	24	6	24	18	11	18	18	12	18	25	12

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1 i 2 można stwierdzić, iż liczba mieszkańców powiatu ogółem i w podziale na gminy, którzy w latach 2012 – 2014 występowali z wnioskiem o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i zostali zaliczeni do osób niepełnosprawnych utrzymuje się na średnio tym samym poziomie z tendencją spadkową.

Wyjątkiem jest wzrost liczby osób, które zostały zaliczone do osób niepełnosprawnych w 2015 roku w stosunku do 2014 roku co związane było ze zmianą przepisów prawa o ruchu drogowym i związanym z tym zmianą przepisów w sprawie wzoru oraz trybu wydawania i zwrotu kart parkingowych.

Tabela nr 3: Osoby niepełnosprawne w podziale na gminy wg wieku:

gmina	2012 rok				2013 rok				2014 rok				2015 rok			
	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej	16 - 25	26 - 40	41 - 59	60 i więcej
miejska Bielsk P.	34	53	252	250	34	58	292	218	40	59	252	241	34	51	286	312
wiejska Bielsk P.	14	7	34	107	7	7	41	72	7	5	32	58	9	8	46	66
Boćki	9	3	23	50	6	7	22	31	6	3	19	19	4	6	13	28
miejska Brańsk	3	4	12	23	5	2	24	17	3	4	24	14	2	4	21	28
wiejska Brańsk	6	4	5	26	7	2	13	23	7	2	13	25	13	2	11	26
Orla	2	3	17	61	0	5	20	27	0	6	21	30	3	3	17	32
Rudka	4	2	11	28	1	2	8	9	5	3	9	7	4	4	9	11
Wyszki	8	6	5	72	6	8	11	27	5	2	16	25	7	8	17	23

Analiza danych statystycznych dotyczących wieku osób, które uzyskują orzeczenia o niepełnosprawności pozwala stwierdzić, iż w każdej gminie w zdecydowanej większości są to osoby powyżej 60-go roku życia. Niewątpliwie związane jest to ze zmniejszającą się sprawnością fizyczną wraz z zwiększającym się wiekiem i możliwością korzystania z systemu środowiskowego wsparcia tj. usług opiekuńczych, socjalnych i rehabilitacyjnych oraz ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, np. kart parkingowych, przejazdów środkami komunikacji publicznej, opłat abonamentów telefonicznych i radiowo-telewizyjnych, itp.

Tabela nr 4: Osoby niepełnosprawne w podziale na gminy wg poziomu wykształcenia:

gmina	2012 rok				2013 rok				2014 rok				2015 rok			
	podst. i gimnaz	zasadnicze	średnie	wyższe	podst. i gimnaz	zasadnicze	średnie	wyższe	podst. i gimnaz	zasadnicze	średnie	wyższe	podst. i gimnaz	zasadnicze	średnie	wyższe
miejska Bielsk Podl.	186	132	216	55	179	136	225	62	146	154	222	70	163	179	255	86
wiejska Bielsk Podl.	113	21	22	6	77	21	27	2	55	21	20	6	78	23	26	2
Boćki	59	12	12	2	39	14	11	2	24	5	14	3	34	11	3	3
miejska Brańsk	19	12	10	1	19	15	11	3	8	10	25	2	23	13	18	1
wiejska Brańsk	32	5	4	0	27	8	9	1	26	13	7	1	34	10	6	2
Orla	55	11	14	3	29	11	9	3	34	10	9	4	32	12	11	0
Rudka	33	5	5	2	11	1	7	1	15	2	6	1	13	2	7	6
Wyszki	75	6	9	1	37	10	6	0	33	9	6	0	29	13	12	1

Wśród osób, które zostały zaliczone do jednego z trzech stopni niepełnosprawności dominują osoby posiadające wykształcenie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym a w następnej kolejności z średnim. Bardzo niewiele jest osób niepełnosprawnych z wykształceniem wyższym a szczególnie zamieszkałych na terenach gmin wiejskich.

2.2 Rehabilitacja zawodowa – sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Praca to ważny element życia każdego człowieka. Jest źródłem utrzymania, pozycji społecznej i kontaktów międzyludzkich a dla osób niepełnosprawnych również istotnym elementem rehabilitacji.

Osoby niepełnosprawne szczególnie narażone są na wszelkie zmiany występujące na rynku pracy. Najbardziej wymownym tego przykładem jest likwidacja 2 zakładów pracy na terenie miasta Bielsk Podlaski, tj. HOOP Polska oraz Spółdzielni Inwalidów "Przyszłość", posiadającej status zakładu pracy chronionej. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku Podlaskim firma HOOP Polska zgłosiła zwolnienie grupowe pracowników wśród których jest 5 osób z lekkim stopniem niepełnosprawności i 5 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, natomiast w Spółdzielni Inwalidów pracę utraciło około 50 osób niepełnosprawnych.

Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku Podlaskim, dotyczące aktywności zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców powiatu bielskiego w latach 2012–2015 według płci, zamieszkania, stopnia niepełnosprawności i wykształcenia ilustrują tabele nr 5, nr 6 i nr 7.

Tabela nr 5: Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP Bielsk Podlaski wg płci i zamieszkania:

Stan na 31.XII.	2012 r	2013 r	2014 r	2015 r
Liczba zarejestrowanych osób <u>bezrobotnych</u> w tym:	155	200	197	160
<i>Kobiety</i>	65	78	74	68
<i>Mężczyźni</i>	90	122	123	92
Liczba zarejestr. osób <u>poszukujących pracy</u> w tym:	31	24	32	19
<i>Kobiety</i>	17	12	16	7
<i>Mężczyźni</i>	14	12	16	12

Mieszkańcy wsi	45	70	55	44
<i>w tym:</i>				
<i>Kobiety</i>	19	25	17	12
<i>Mężczyźni</i>	26	45	38	32

Z danych statystycznych zawartych w tabeli nr 5 wynika, iż liczba zarejestrowanych w PUP osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy w latach 2012-2015 utrzymuje się w przedziale od 180 do 230 osób i w większości są to mieszkańcy miast. Wśród osób bezrobotnych większość stanowią mężczyźni, zaś wśród poszukujących pracy kobiety i mężczyźni są w zbliżonej wielkości.

Tabela nr 6: Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP Bielsk Podlaski wg stopnia niepełnosprawności:

Stan na 31.XII.	2012 r	2013 r	2014 r	2015 r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób <i>w tym z stopniem:</i>	155	200	197	160
Znacznym	1	2	3	1
Umiarkowanym	40	46	51	40
Lekkim	114	152	143	119

Wśród zarejestrowanych w PUP niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy, niezmiennie od szeregu lat najliczniejszą grupę pod względem stopnia niepełnosprawności stanowią osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności lub równoważnym.

Tabela nr 7: Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP Bielsk Podlaski wg wykształcenia:

Stan na 31.XII.	2012 r	2013 r	2014 r	2015 r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób <i>w tym z wykształceniem:</i>	155	200	197	160
Wyższe	8	13	11	9
Policealne i średnie zawodowe	29	51	49	33
Średnie ogólnokształcące	19	17	14	9
Zasadnicze zawodowe	44	61	59	57
Gimnazjalne i podstawowe	55	58	64	52

Na podstawie analizy poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP można stwierdzić, że dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym a w następnej kolejności policealnym i średnim zawodowym.

Na znalezienie zatrudnienia i podjęcie pracy duży wpływ mają posiadane kwalifikacje zawodowe. W związku z tym Powiatowy Urząd Pracy podejmuje działania zmierzające do zwiększenia szansy osób niepełnosprawnych

o najniższym poziomie wykształcenia do umożliwienia podjęcia odpowiedniej pracy. W tym celu PUP organizował szkolenia, staże pracownicze i prace interwencyjne w zakładach pracy. Liczbę osób, które skorzystały z tej formy pomocy obrazuje tabela nr 8.

Tabela nr 8: Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP Bielsk Podlaski pod względem korzystania z instrumentów i usług rynku pracy:

Stan na 31.XII.	2012 r	2013 r	2014 r	2015 r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób <i>które ukończyły, odbyły, itp.:</i>	155	200	197	160
Szkolenie	1	0	6	0
Staż pracowniczy	18	32	30	20
Prace interwencyjne	15	2	1	0

Z powyższej statystyki wynika, iż w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy, tylko w granicach od 12 do 20% osób niepełnosprawnych skorzystała z oferowanych przez PUP instrumentów i usług rynku pracy, na realizację których urząd corocznie posiadał zagwarantowane i w odpowiedniej wysokości środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Z uzyskanych informacji od osób niepełnosprawnych wynika, iż na ich aktywność życia zawodowego w dużym stopniu ma wpływ stan zdrowia i rodzaj niepełnosprawności. Różnego rodzaju trudności z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne a szczególnie będące w wieku aktywności zawodowej oraz istniejące problemy lokalnego rynku pracy znajdują odzwierciedlenie w statystykach dotyczących zatrudnienia, które obrazuje tabela nr 9.

Tabela nr 9: Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w PUP Bielsk Podlaski które podjęły pracę:

Stan na 31.XII.	2012 r	2013 r	2014 r	2015 r
Ogółem liczba zarejestrowanych osób	155	200	197	160
Liczba osób, która podjęła pracę	53	50	66	61

Z powyższych danych wynika, iż z ogólnej liczby zarejestrowanych w PUP bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych, corocznie średnio 1/3 zarejestrowanych podejmuje zatrudnienie.

2.3 Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

Głównym celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie i stworzenie warunków osobom niepełnosprawnym do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Osiągnięcie tego celu jest utrudnione z powodu występowania różnego rodzaju barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w środowisku, np. barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych, barier mentalnych ograniczających nawiązywanie i rozwijanie kontaktów oraz integrację z środowiskiem.

Ustawowy obowiązek likwidacji wymienionych barier spoczywa między innymi na samorządzie powiatowym i odbywa się poprzez realizację określonych zadań, które w dużej mierze finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Znaczącą rolę w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych odgrywają miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, które realizują zadania na rzecz tych osób w ramach ustawy o pomocy społecznej, między innymi takie jak: świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, prowadzenie zajęć rewalidacyjnych i terapeutycznych, zapewnienie dostępu do korzystania z różnych form edukacji i rehabilitacji. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu bielskiego, prowadzą w szerokim zakresie działania na rzecz rozwijania kontaktów i integracji osób niepełnosprawnych w środowisku a szczególnie świadczenie zabiegów rehabilitacyjnych i organizowanie grupowych wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, organizowanie zawodów sportowo-rekreacyjnych i imprez integracyjnych.

Samorząd powiatowy oraz samorządy miejskie i gminne w ramach otwartych konkursów ofert oraz w trybie pozakonkursowym udzielają wsparcia finansowego organizacjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć wynikających z wykonywania zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym.

Rehabilitacja społeczna realizowana jest również poprzez doskonalenie zaradności osobistej oraz pobudzanie do aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej. Zadania w tym zakresie realizowane są przez Warsztat Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim w którego zajęciach udział bierze 38 osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej, oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Bielsku Podlaskim w którym rehabilitacją społeczną objętych jest 30 osób niepełnosprawnych.

Rodzaje zadań i liczbę beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach rehabilitacji społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych otrzymywanych przez Powiat Bielski w latach 2012 - 2015 obrazuje tabela nr 10.

Tabela nr 10: Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w ramach rehabilitacji społecznej.

Rodzaj zadania	2012	2013	2014	2015
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.	230	171	181	179
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikowaniu się	23	16	23	21
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	495	439	492	696
Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji	52	182	198	190
Dofinansowanie uczestnictwa w WTZ	35	35	38	38

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

Na wyżej wymienione zadania w latach 2012 - 2015 wydatkowano ogółem kwotę 4.238.280 zł

Ważnym elementem w rozwijaniu polityki zawodowej i społecznej wobec niepełnosprawnych mieszkańców powiatu bielskiego było przystąpienie do realizacji pilotażowego programu ogłoszonego przez Zarząd Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pod nazwą "Aktywny samorząd".

Powiat Bielski od 2012 roku realizuje wymieniony program w ramach którego osoby niepełnosprawne korzystają z następujących form wsparcia:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do samochodu,
- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego,
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi sprzętu elektronicznego,
- pomoc w zakupie i naprawie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- pomoc w zakupie i naprawie protez kończyn o III i IV poziomie jakości,

- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki osobie zależnej,
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

W ramach realizacji programu "Aktywny samorząd" w latach 2012 - 2015 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, które w imieniu Powiatu Bielskiego realizuje program, udzieliło osobom niepełnosprawnym wsparcia na kwotę 423.977 zł

Obszary programu każdego roku były przez Zarząd PFRON modyfikowane i cieszą się zainteresowaniem osób niepełnosprawnych uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie. Liczbę beneficjentów, którzy otrzymali pomoc w ramach poszczególnych obszarów programu w latach 2012 - 2015 przedstawia tabela nr 11.

Tabela nr 11: Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały pomoc w ramach programu "Aktywny samorząd".

Rodzaj zadania	2012	2013	2014	2015
Pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	1	0	3	0
Pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B	0	0	1	1
Pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego (np. komputerów, tel. komórkowych) oraz oprogramowania	0	5	9	0
Pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	4	4	2	0
Pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego	2	2	3	2
Pomoc w zakupie protezy kończyny w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (nier refundowane przez NFZ)	0	1	2	3
Pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki osobie zależnej (dofinansowanie pobytu dziecka w przedszkolu, żłobku)	1	3	3	1
Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (opłata czesnego i kosztów kształcenia)	0	22	18	22

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

3. CELE OPERACYJNE PROGRAMU

1. Tworzenie warunków do zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

2. Tworzenie warunków do rozwijania umiejętności społecznych i poprawy sprawności psychofizycznej osób niepełnosprawnych.
3. Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.
4. Tworzenie możliwości do pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym.
5. Współpraca samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

3.1. Cel operacyjny I

Tworzenie warunków do zatrudnienia i przeciwdziałania skutkom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa ma bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. Najskuteczniejszym środkiem rehabilitacji zawodowej jest praca, która poza źródłem dochodów daje poczucie własnej wartości i jest gwarantem samorealizacji. Osoby niepełnosprawne zaliczane są do jednej z grup ze szczególnymi utrudnieniami na rynku pracy. Związane jest to między innymi ze stereotypowym przekonaniem o mniejszej efektywności osób niepełnosprawnych, niskim wykształceniem czy biurokracją i zapewnieniem odpowiednich warunków na stanowisku pracy.

Wspieranie i tworzenie warunków do pełnej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych oraz zapobiegających ich wykluczeniu społecznemu jest coraz bardziej istotniejszym elementem polityki społecznej instytucji państwowych i samorządowych. Niezbędne zatem jest podejmowanie działań zmierzających do wzrostu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, poprzez doradztwo zawodowe, umożliwienie podnoszenia kwalifikacji oraz wsparcie pracodawców, celem zachęcenia ich do zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz podejmowanie innych inicjatyw zmierzających do aktywizacji zawodowej tych osób.

Zadania:

1. Wzmożenie poradnictwa zawodowego, promowanie i finansowanie szkoleń zawodowych dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Udzielanie wsparcia w postaci bonów: stażowego, szkoleniowego, zatrudnieniowego oraz na zasiedlenie.

3. Organizowanie i finansowanie staży, prac interwencyjnych i robót publicznych.
4. Wsparcie finansowe osób rozpoczynających działalność gospodarczą.
5. Wsparcie finansowe pracodawców tworzących nowe stanowiska pracy osobom niepełnosprawnym.
6. Uczestnictwo samorządów i pracodawców w programach i projektach skierowanych do osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków EFS, PFRON i Funduszu Pracy.
7. Podnoszenie poziomu przygotowania uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej do zatrudnienia lub powrotu na rynek pracy.
8. Utrzymanie przez pracodawców istniejących stanowisk pracy i stanu zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim, Samorząd powiatowy, Samorządy gminne i pracodawcy z terenu powiatu bielskiego,

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Szansa" i Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych w Bielsku Podlaskim, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z różnych form poradnictwa zawodowego, szkoleń i tworzonych możliwości podjęcia pracy,
- liczba utrzymanych istniejących i utworzonych nowych stanowisk pracy,
- liczba uczestników WTZ, którzy podjęli pracę lub powrócili na rynek pracy.

3.2. Cel operacyjny II

Tworzenie warunków do rozwijania umiejętności społecznych i poprawy sprawności psychofizycznej osób niepełnosprawnych oraz poprawy dostępu i korzystania z obiektów i dóbr publicznych.

W celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym należy tworzyć warunki do pobudzania ich aktywności w środowisku lokalnym. Pełne włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne jest utrudnione z powodu występowania różnego rodzaju barier. Oprócz barier mentalnych, istnieją także bariery urbanistyczne, architektoniczne, transportowe, techniczne, w komunikowaniu się oraz w dostępie do informacji, występujące w przestrzeni publicznej i miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Osoby niepełnosprawne z powodu swoich dysfunkcji zmuszone są do przystosowania się i opanowania umiejętności niezbędnych do życia społecznego, a społeczeństwo powinno tworzyć warunki i likwidować wszelkie przeszkody utrudniające włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne. Ważna rola w tym zakresie spoczywa na samorządach, które między innymi powinny zapewnić osobom niepełnosprawnym możliwość przejazdu do placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych.

Również ważnym elementem w zakresie poprawy sprawności psychofizycznej osób niepełnosprawnych jest tworzenie warunków do integracji tych osób ze środowiskiem w formie aktywnej rehabilitacji połączonej z wypoczynkiem. Wszelkie podejmowane działania w zakresie rozwijania umiejętności społecznych powinny zmierzać do włączenia osób niepełnosprawnych we wszystkie przejawy życia społecznego i umożliwiać im korzystanie z dóbr i osiągnięć cywilizacji.

Realizacja określonych celów rehabilitacji społecznej skoncentrowana będzie na realizacji następujących zadań:

Zadania:

1. Likwidacja barier urbanistycznych i architektonicznych w przestrzeni i budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatu bielskiego.
2. Likwidacja barier transportowych poprzez zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych przez jednostki samorządowe powiatu bielskiego.
3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych indywidualnym osobom niepełnosprawnym.
4. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych.
5. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.
6. Dofinansowanie działalności i funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim.
7. Wprowadzanie nowych metod i form zajęć uczestnikom Warsztatu Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim.

Realizatorzy: Samorząd powiatowy, Samorządy gminne i zakłady pracy z terenu powiatu bielskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim, Warsztat Terapii Zajęciowej w Bielsku Podlaskim. Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Szansa", Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych i Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "Małe Marzenia" w Bielsku Podlaskim i inne stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba zlikwidowanych różnego rodzaju barier funkcjonalnych,
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z różnych form rehabilitacji,
- liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących i opuszczających WTZ.
- liczba osób niepełnosprawnych, którym dofinansowano zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

3.3. Cel operacyjny III

Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

Edukacja odgrywa bardzo ważną rolę w integracji społecznej. Wszystkie osoby niepełnosprawne mają prawo do bezpłatnego kształcenia zgodnego z ich możliwościami, wynikającymi z charakteru i stopnia niepełnosprawności.

Ustawa o systemie oświaty określa, że w przedszkolach i szkołach podstawowych w tym specjalnych mogą być tworzone zespoły wczesnego wspomagania rozwoju dziecka (WWR). Celem tych zespołów jest pobudzenie psychoruchowe i społeczne rozwoju dziecka od chwili zdiagnozowania do podjęcia nauki w szkole ogólnodostępnej, integracyjnej lub specjalnej, prowadzonego z dzieckiem i jego rodziną.

Zadaniem kształcenia specjalnego jest zapewnienie uczniom z ograniczonymi możliwościami biologicznymi i zdrowotnymi warunków do realizacji obowiązku szkolnego w sposób dostosowany do ich rozwoju psychofizycznego i emocjonalnego poprzez odpowiedni dobór metod, treści i organizacji nauczania. Kształcenie specjalne może być prowadzone

w przedszkolach, szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych lub specjalnych, w zależności od potrzeb dziecka.

Zgodnie ze współczesnymi tendencjami w pedagogice rozwój dziecka przebiega najlepiej w środowisku rówieśniczym. Proces dydaktyczno-wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśniczym maksymalnie przygotowuje niepełnosprawnych uczniów do życia w społeczeństwie. Dzieci uczące się ze swoimi pełnosprawnymi rówieśnikami w największym stopniu rozwijają swoje umiejętności niezbędne w codziennym życiu.

Również dorosłe osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość zdobywania wykształcenia na poszczególnych poziomach edukacji oraz możliwość otrzymania wsparcia finansowego na ten cel.

Bardzo ważną rolę w procesie edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej pełnią nauczyciele, którzy przy pomocy odpowiednich środków i metod wspierają ich edukację i rozwój, a zatem niezwykle istotne jest wspieranie metodyczne nauczycieli oraz podnoszenie ich kwalifikacji w zakresie pracy z uczniami wymagającymi specjalnych potrzeb edukacyjnych.

Placówki edukacyjne na terenie powiatu bielskiego w większości mieszczą się poza miejscem zamieszkania niepełnosprawnych uczniów i na samorządach gminnych spoczywa obowiązek zapewnienia tym uczniom bezpłatnego transportu i opieki do najbliższej szkoły, gimnazjum czy ośrodka. W przypadku braku odpowiedniego środka transportu, gmina zobowiązana jest do zwrotu kosztów przejazdu ucznia i opiekuna, jeżeli przewóz zapewniają rodzice.

Celem wyrównania szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji niezbędna jest realizacja następujących zadań:

Zadania:

1. Poszerzanie oferty placówek specjalistycznych dla poszczególnych niepełnosprawności oraz dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju (WWR) dziecka i pomocy jego rodzinie.

2. Zapewnienie wszystkim dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej wymagającej kształcenia specjalnego miejsca w placówkach edukacyjnych zgodnie z preferencją rodziców i uczniów.
3. Objęcie wszystkich wychowanków i uczniów niepełnosprawnych, wymagających kształcenia specjalnego odpowiednią formą pomocy, stosownie do wskazanych zaleceń o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjnych i pomocy psychologicznej.
4. Wymiana wyeksploatowanych lub zakup nowych środków transportu przystosowanych do przewozu niepełnosprawnych uczniów.
5. Prowadzenie doradztwa metodycznego dla nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniami niepełnosprawnymi jak również i rodzicom.
6. Propagowanie rozwiązań wspierających uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym oraz dofinansowania na ten cel w ramach programu "Aktywny samorząd".
7. Wprowadzanie w placówkach oświatowych usług asystenta i pomocy nauczycielskiej dla ucznia niepełnosprawnego.

Realizatorzy: Placówki oświatowe (przedszkola, szkoły) i specjalistyczne poradnie z terenu powiatu bielskiego, Samorząd powiatowy, Samorządy gminne z terenu powiatu bielskiego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba placówek specjalistycznych, które poszerzyły swoje działanie w zakresie wspomagania rozwoju dzieci oraz placówek oświatowych, które wprowadziły usługi różnych form pomocy niepełnosprawnym uczniom,
- liczba niepełnosprawnych dzieci korzystających z pomocy w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju,
- liczba dzieci i młodzieży objętej kształceniem specjalnym i korzystającym z zajęć rewalidacyjnych,
- ilość zorganizowanych zajęć w zakresie doradztwa metodycznego oraz liczba uczestniczących w nich nauczycieli i specjalistów pracujących z osobami niepełnosprawnymi,
- liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały wykształcenie wyższe w ramach uczestnictwa w programie "Aktywny samorząd",
- liczba wymienionych lub nabytych nowych środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym przewozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do placówek edukacyjnych i rehabilitacyjnych.

3.4. Cel operacyjny IV

Tworzenie możliwości do pełnego i aktywnego udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym.

Podstawowym założeniem niniejszego programu jest tworzenie warunków do jak największego stopnia rehabilitacji zawodowej i społecznej niepełnosprawnych mieszkańców powiatu bielskiego. Niezbędny jest w tym celu rozwój form i narzędzi aktywnej integracji nie tylko w jej wymiarze zawodowym, społecznym i edukacyjnym lecz również kulturalnym i sportowo-rekreacyjnym, ponieważ osoby niepełnosprawne wymagają kompleksowego wsparcia i stworzenia warunków do integracji ze społeczeństwem. Wszelkie działania w tym kierunku sprzyjać będą podnoszeniu wizerunku osób niepełnosprawnych jako aktywnych i pełnoprawnych członków społeczeństwa.

Zadania:

1. Przystosowanie obiektów sportowych i kulturalnych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.
2. Zapewnienie możliwości uczestnictwa osób niepełnosprawnych w organizowanych imprezach ogólnodostępnych.
3. Popularyzacja twórczości artystycznej osób niepełnosprawnych i włączanie niepełnosprawnych twórców w życie kulturalne społeczeństwa.
4. Wspieranie kultury, sportu i rekreacji osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowanie wycieczek, festynów integracyjnych, pikników, imprez sportowych.
5. Organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych o charakterze integracyjnym.

Realizatorzy: Samorząd powiatowy, Samorządy gminne z terenu powiatu bielskiego, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym "Szansa", Koło Terenowe Polskiego Związku Niewidomych i Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym "Małe Marzenia" w Bielsku Podlaskim i inne stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba obiektów sportowych i kulturalnych, które zostały przystosowane do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
- liczba imprez ogólnodostępnych w których umożliwiono uczestnictwo osobom niepełnosprawnym oraz popularyzację ich twórczości,
- liczba dofinansowanych oraz zorganizowanych różnego rodzaju imprez integracyjnych osób niepełnosprawnych.

3.5. Cel operacyjny V

Współpraca samorządów terytorialnych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu bielskiego skupiają w swoich szeregach nie tylko najbardziej aktywne osoby niepełnosprawne i członków ich rodzin ale również najbardziej wrażliwych pełnosprawnych mieszkańców powiatu. Prowadzona przez organizacje pozarządowe działalność jest jednym z elementów integrujących

i pobudzających do aktywności społeczność lokalną. Ilość i zakres zadań w które angażują się działające na terenie powiatu organizacje powodują, że są one traktowane przez samorządy jako bardzo ważny partner w budowie społeczeństwa obywatelskiego. Współpraca i wsparcie działalności stowarzyszeń i organizacji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych przyczyni się do tego, iż środowisko osób niepełnosprawnych jeszcze w większym stopniu zwiększy swoją aktywność i włączy się w nurt życia społecznego. W tym celu należy realizować następujące zadania:

Zadania:

1. Promowanie działalności stowarzyszeń i organizacji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych.
2. Tworzenie warunków do powstawania nowych i wspierania działalności istniejących stowarzyszeń i organizacji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Udzielanie wsparcia organizacjom pozarządowym w trybie pozakonkursowym jak i w trybie konkursowym wynikającym z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
4. Zapewnienie warunków i koordynacja działań Powiatowej Społecznej Rady do spraw Osób Niepełnosprawnych.
5. Promowanie i wspieranie prowadzenia usług wolontariatu dla osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: Samorząd powiatowy, Samorządy gminne z terenu powiatu bielskiego, Stowarzyszenia, związki i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bielskiego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.

Wskaźniki realizacji celu:

- liczba utworzonych nowych oraz istniejących stowarzyszeń i organizacji, którym udzielono różnych form wsparcia ich działalności,
- liczba wykonanych różnego rodzaju publikacji i materiałów informacyjnych promujących działalność organizacji pozarządowych i wolontariatu,
- liczba wolontariuszy świadczących usługi na rzecz osób niepełnosprawnych.

4. UWARUNKOWANIA I TERMINY REALIZACJI CELÓW OPERACYJNYCH ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA.

Opracowany Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2017 - 2021 jest wykonaniem przez powiat obowiązku wynikającego z art. 35 a ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej.

Program powstał przy współudziale większości samorządów terytorialnych powiatu bielskiego oraz instytucji i organizacji pozarządowych, których działalność w szerokim zakresie skierowana jest do osób niepełnosprawnych. W oparciu o zgłoszone przez te podmioty planowane zamierzenia i przedsięwzięcia na rzecz osób niepełnosprawnych opracowano cele operacyjne programu i zadania jakie należy wykonać w celu osiągnięcia zamierzeń programu. Określone w programie zadania mają charakter uniwersalny, ponieważ dotyczą osób niepełnosprawnych w różnym wieku oraz z różnymi problemami zdrowotnymi i społecznymi. W realizację programu zaangażowane muszą być wszystkie samorządy lokalne powiatu bielskiego oraz podległe im jednostki zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych, a także wspierające je lokalne organizacje pozarządowe.

W programie nie określono konkretnych terminów realizacji oraz planowanych zamierzeń i przedsięwzięć zmierzających do wykonania określonych w programie celów i zadań, ponieważ część zadań realizowana jest przez samorządy i jednostki podległe w sposób ciągły w ramach ustawowych zadań, zaś realizacja innych zadań uzależniona będzie od współpracy podmiotów o których mowa w programie i ich możliwości finansowych.

Głównym źródłem finansowania realizacji programu będą środki budżetowe samorządów i środki pieniężne Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazywane dla samorządu powiatowego na realizację zadań ustawowych oraz na realizację programów ogłaszanych przez PFRON np. "Aktywny samorząd", "Wyrównywanie różnic między regionami"

Program stanowi również podstawę do ubiegania się o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych i jest niezbędnym dokumentem w skutecznym pozyskiwaniu pozabudżetowych środków finansowych z funduszy europejskich oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5. PODSUMOWANIE I MONITORING PROGRAMU.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest kompatybilny z założeniami i celami przyjętymi w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 - 2018.

Zintegrowanie wszelkich działań, inicjatyw i przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych stwarza szansę na poprawę warunków ich życia oraz pełniejszą integrację ze środowiskiem osób pełnosprawnych.

Program ma charakter otwarty, założenia programu obejmują pięć obszarów działania, które w miarę pojawiających się potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych mogą być aktualizowane.

Skuteczność realizacji programu zależeć będzie od konsekwentnego wdrażania w życie zaplanowanych zadań, monitorowania skuteczności i efektywności ich wdrażania oraz oceny poziomu ich realizacji przez powołaną przez Starostę Powiatu, Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych w której skład wchodzi przedstawiciele osób

niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego.

Powiat Bielski zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych każdego roku składał będzie Wojewodzie Podlaskiemu informację z realizacji programu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam Miron Łęczycki

